

Het zou niet oorbaar zijn, in dezen kring van het wetenschappelijk gehalte onzer leeraars te spreken. Maar dat er ook na Strauss nog godgeleerden opstonden, die tenminste genoeg wetenschap bezaten, om hem en de school, waartoe hij behoorde, terug te dringen op meer dan één terrein, dat men reeds waande veroverd te hebben, het zal u uit het eerste boek het beste over de Inleiding van het Nieuwe Testament of de geschiedenis van het Evangelie duidelijk worden. En dat ook zij, die heden ten dage „den Christus naar de schriften“ belijden, ten deele gaandeweg meer tot de belijdenis der gemeente zijn teruggekeerd, ten deele in de gehoorzalen der Universiteit en in de geschriften van voor- en tegenstanders dier belijdenis, onder den invloed zijn geweest van diezelfde macht, die Strauss zoo noodlottig voor het Christelijk geloof heeft gebracht, ook dat zal, dunkt mij, geen tegenspraak lijden.

Aan de geheele beschouwing van Strauss ligt evenwel een opvatting ten grondslag, die hij in een later, zijn laatste geschrift, aldus formuleert: „Niet te tellen is de menigte dergenen, die ten deele het beginnen te gevoelen, ten deele het reeds duidelijk beseffen, dat de kerk hoe langer hoe meer in tegenspraak is gekomen met de wetenschap, met de wereld- en levensbeschouwing, met de maatschappelijke en politieke toestanden van den tegenwoordigen tijd.“ (2)

De kerk, en dus ook hare belijdenis, en dus ook de Heilige Schrift in tegenspraak met de wetenschap!

Bestond de mogelijkheid, dat de waarheid van eene stelling als deze, te eeniger tijd, in het licht zou worden gesteld, onze schole der wetenschap zou reeds in beginsel zijn veroordeeld nog eer zij gesticht was geworden. Aan de ontkenning dier mogelijkheid ontleent zij dus haar recht van bestaan.

Zij doet dit in onderscheiding van iedere andere.

Immers; ofschoon ons geene enkele inrichting van Hooger onderwijs bekend is, waar de wetenschap, Godlof! niet door dezen